

Stockholm 1996.05.10

Svenska Folkhögskolans Lärarförbund
Kerstin Mustel

SYNPUNKTER PÅ KUNSKAPSLYFTSKOMMITTENS FÖRSTA DELBETÄNKANDE EN STRATEGI FÖR KUNSKAPSLYFT OCH LIVSLÅNGT LÄRANDE SOU 1996:27

SFHL har blivit inbjuden till möte med utbildningsdepartementet angående kommitténs betänkande samt en diskussion om det fortsatta arbetet. I detta yttrande tas upp några för oss viktiga punkter.

SFHL anser att det är riktigt att satsa på en nationell strategi för att ge möjligheter till en generellt höjd utbildningsnivå och satsning på kompetensutveckling i arbetslivet. Vi vill också poängtera vikten av att Sverige antar en modernare syn på utbildning som en investering och inte en kostnad.

Mål för kunskapslyftet

Vi instämmer i att en höjd kompetensnivå är en förutsättning för tillväxt och konkurrenskraft, men kopplingen till arbetslivet bör inte vara det enda syftet. Produktionsbehov får inte helt styra utbildningen. Individernas utveckling till ansvarskännande och socialt mogna människor och kunniga och delaktiga samhällsmedborgare är också ett mål som bör sättas högt. Folkbildning är fundamental för den demokratiska utvecklingen.

En förstärkt ungdomsutbildning som ger en god grund till ett livslångt lärande är nödvändig. Så är också ambitionen att ge alla vuxna utbildning på grund- och gymnasienivå. Det livslånga lärandet bör gälla både dem som är i arbete och dem som står utanför. Det är inte minst viktigt att se till att de som är arbetslösa eller riskerar att bli det också omfattas.

Studier och studiestöd för dem som saknar grund-eller gymnasiekompetens

Det är väsentligt att alla vuxna får möjligheter att komplettera och bygga vidare på sin grundutbildning. De siffror som kommittén tagit fram talar för sig själv. Det är alltför många som inte når upp till denna i dag nödvändiga nivå. Samtidigt måste sägas att statistiken endast räknar formell utbildning, vilket är en brist i sig. Det borde finnas något sätt att värdera informell utbildning och erfarenhetskunskaper som man förvärvat på annat sätt.

SFHL menar att studiestödet är en viktig motiverande faktor för vuxna människor. Många drar sig för skuldsättning i vuxen ålder. Bidragsnivån på studiestödet bör därför vara hög för dessa grupper. Vi anser också att man inte alltid bör prioritera grundskoleutbildning före gymnasieutbildning eftersom gymnasiekompetens idag räknas som basnivå för de flesta arbetsgivare som rekryterar anställda. Behovet hos den enskilde sökande bör vara utgångspunkten när man gör upp de individuella utbildningsplanerna, inte nivån. Det förefaller

inte möjligt att vänta med en nödvändig utbildningsinsats för yngre vuxna tills man klarat av alla äldre på grundskolenivå.

SFHL menar också att arbetslösa ska ha möjligheter att studera med ett stöd motsvarande a-kassa på dessa nivåer. Det är ett bättre nyttjande av samhällets resurser än att låta de arbetslösa gå sysslolösa långa perioder i väntan på ett arbete som de inte får på grund av för låg utbildningsnivå. Om det sker med arbetsmarknadsmedel frigörs också mer resurser inom det reguljära studiefinansieringssystemet till ungdomsstuderande och frivilliga vuxenstuderande.

Målgrupper

SFHL delar kommitténs uppfattning att alla som saknar grundskola och gymnasieutbildning ska erbjudas utbildning i kunskapslyftet inom ramen för en individuell utbildningsplan. Det ska gälla för dem som är i den situationen i dag och alla som kommer till, t.ex. ungdomar som inte fullföljer gymnasieskolan, nya invandrare, personer som förlorar sina arbeten m.fl.

Valmöjligheter

SFHL anser att det ska finnas stor flexibilitet i systemet för utbildning och kunskapslyft så att bästa möjliga effekt uppnås. Vi instämmer därför helt med kommitténs förslag att olika utbildningsanordnare ska vara tänkbara, och anser att individernas behov och preferenser ska vara vägledande. Det bör också vara möjligt att studera kurser på högskolenivå inom kunskapslyftets ram i vissa fall, om behovet finns.

Pedagogik och forskning

SFHL vill understryka att lärarna är en nyckelgrupp som måste få en adekvat utbildning i takt med tidens krav och att man måste satsa på de redan utbildade lärarnas fortbildning kontinuerligt, inte minst vuxenutbildarnas.

Lärarytbildningen måste därför regelbundet ses över. Examensbeskrivningarna måste hela tiden hålla takten med de krav som ställs på utbildningen. Resurser måste avsättas för pedagogisk/didaktisk forskning som har stor relevans för en modern pedagogik och didaktik. Särskilt viktigt är det vuxenpedagogiska området.

Kerstin Mustel